

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Лідерство IU0003BLDRV
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 – 1 семестр
Course of study / Назва спеціальності	281 Публічне управління та адміністрування
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Публічне управління та адміністрування Перший (бакалаврський) рівень - 6 ECTS Вибіркова Українська
Author / Укладач	Кузьмич Аліна Віталіївна, магістр публічного управління та адміністрування, Державний університет економіки і технологій, e-mail: kuzmich_av@duet.edu.ua , http://orcid.org/0000-0003-0848-5682 моб. +380972758148
Консультації	вт, 14.00-15.00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни «Лідерство» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку менеджменту організацій на засадах лідерства. Результатом вивчення дисципліни є: освоєння здобувачів вищої освіти прийомів, методів, процедур, технологій лідерського впливу на послідовників, що забезпечують ефективну інформаційну і емоційну взаємодію між окремими індивідами (працівниками), різного рівня групами в організації та за її межами, зокрема споживачами, постачальниками та іншими стейкхолдерами; здатність здобувача на засадах лідерства налагоджувати та підтримувати оптимально сприятливі для організації комунікаційні процеси, формувати та розвивати позитивний імідж і громадську думку як в колективі, так і на ринку, забезпечувати досягнення атмосфери згоди, співробітництва та визнання.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність та поняття лідерства

Природа лідерства. Функції лідера. Лідерство. Основні теорії лідерства. Теорія «Великої людини». Теорія «Характерних рис». Ситуаційна теорія лідерства (Contingency theory of leadership). Теорія «Обставин» (Theory of circumstances). Біхевіористична теорія лідерства (Behavioral theory of leadership). Трансакційна теорія лідерства (теорія управління) (Transaction theory of leadership). Трансформаційна теорія (Transformation theory). Теорія впливу (Theory of influence). Стилі лідерства. Характерні відмінності керівника і лідера. Типові невдачі та помилки лідерів.

Тема 2. Лідерство і влада

Природа влади. Влада. Ключові форми влади. Взаємодія основних форм влади. Законна влада. Влада, що базується на винагороді. Влада, що базується на покаранні (примусі). Харизматична влада. Національно-історична ситуація як детермінанта лідерства у публічній сфері. Лідерство у публічній сфері в контексті політичної культури. Політична культура.

Тема 3. Персональне лідерство

Завдання та цілі персонального лідерства. Сім основних цілей розвитку персонального лідерства. Основні складові розвитку персонального лідерства. Метод зворотного зв'язку «360 градусів». Метод позитивного оцінювання. Регулювання та інтеграція персонального лідерства. Взаємозв'язок персонального лідерства та розвитку організації. Модель компетенцій лідерства.

Тема 4. Лідерство і команда в публічній сфері як взаємодія.

Команда. Роль команди в управлінській діяльності. Характеристика ролей у команді. Життєвий цикл команди та стратегії діяльності лідера на його стадіях. Фактори для вибору стратегій впливу. Позитивні й негативні сторони формування індивідуального «образу команди». Ефективна трансформація команди в організацію.

Тема 5. Імідж лідера і його сприйняття.

Імідж лідера. Харизматичні аспекти прояви лідерства. Харизма. Теорія Роберта Хауса (R. House). Теорія Я-концепції Шаміра (Shamir, 1991; Shamir et al., 1993). Особиста ідентифікація. Соціальна ідентифікація. Інтеріоризація. Індивідуальна самоефективність. Теорія атрибуції харизматичного лідерства. Вплив лідера через соціально-психологічні канали авторитету. Авторитет. Раціональні оцінки і самооцінка лідера.

Тема 6. Політичне лідерство.

Лідерство як взаємодія лідера і мас. Механізми політичного лідерства. Три взаємозв'язані рівні діяльності

політичного лідера. Рейтинги політиків. Рейтинг інформованості. Рейтинг довіри. Рейтинг впливовості. Рейтинг привабливості (вибору). Створення іміджу політика як колективний процес. Політична ідея. Моделювання іміджу в ЗМІ. Імідж політика в політичній свідомості мас та ході виборчої компанії. Структура іміджу політика. Стратегічний образ претендента.

Тема 7. Розвиток лідерства у публічному управлінні.

Формування лідерських компетенцій. Профіль професійної компетентності посади в органі місцевого самоврядування. Характеристика сучасних концепцій лідерства. Розвиток лідерства в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Приклади впроваджених програм і заходів щодо розвитку лідерства на державній службі та в органах місцевого самоврядування в регіонах України. Реалізація програм лідерства на регіональному рівні.

Тема 8. Політико-психологічні характеристики сучасних політичних лідерів.

Психологія еліт. Еліта. Персоніфікація політики і влади як відмінна особливість українського політичного процесу. Психологічний портрет української влади. Психологічні характеристики регіональних політичних лідерів.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Здатність працювати в команді. ЗК7. Здатність планувати та управляти часом. ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів. СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки. СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності. СК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати. СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПР1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства. ПР7. Уміти організувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції. ПР12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування. ПР14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов. ПР15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності. ПР16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема, план/короткі тези	Форма діяльності	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація,
------------------	-------------------------	---------------------	--

		(заняття), години, формат	відеокурси)
Тиждень 1	<i>Тема 1. Сутність та поняття лідерства.</i> 1.1. Природа лідерства.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Лідер – це відповідальність» https://www.youtube.com/watch?v=V_m72Arzo9I
Тиждень 2	1.2. Основні теорії лідерства. 1.3. Стили лідерства. 1.4. Характерні відмінності керівника і лідера. 1.5. Типові невдачі та помилки лідерів.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Ми всі робимо помилки» https://www.youtube.com/watch?v=RZclZLynXuk «Шукайте свої цінності» https://www.youtube.com/watch?v=bYAYOP432vY «Лідер — це зміни» https://www.youtube.com/watch?v=DGmcyt1qpFq «Життя — це ризик» https://www.youtube.com/watch?v=SHiglRK7YXY «Однієї ідеї недостатньо» https://www.youtube.com/watch?v=dFXkM7TR0YM
Тиждень 3	<i>Тема 2. Лідерство і влада.</i> 2.1. Природа влади. 2.2. Ключові форми влади.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Сучасне мистецтво дало мені пристрасть» https://www.youtube.com/watch?v=3SsBzS4Ycgg
Тиждень 4	Взаємодія основних форм влади. 2.3. Національно-історична ситуація як детермінанта лідерства у публічній сфері. 2.4. Лідерство у публічній сфері в контексті політичної культури.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Лідер — це вміння мріяти глобально» https://www.youtube.com/watch?v=kvz8KZR1dxY «Помилки — це нормально» https://www.youtube.com/watch?v=iYyO2SBSnQI
Тиждень 5	<i>Тема 3. Персональне лідерство.</i> 3.1. Завдання та цілі персонального лідерства.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Лідер є в кожному» https://www.youtube.com/watch?v=S5m2o-Syd60
Тиждень 6	3.2. Основні складові розвитку персонального лідерства. 3.3. Регулювання та інтеграція персонального лідерства. 3.4. Модель компетенцій лідерства.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Розповідайте про невдачі та успіхи» https://www.youtube.com/watch?v=vQkU8O8dqCQ «Слабкі сторони можуть бути сильними» https://www.youtube.com/watch?v=1ALVeMC7o5M
Тиждень 7	<i>Тема 4. Лідерство і команда в публічній сфері як взаємодія.</i> 4.1. Роль команди в управлінській діяльності.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Завжди є місце для творчості» https://www.youtube.com/watch?v=I17G6B8nIsM
Тиждень 8	4.2. Характеристика ролей у команді. 4.3. Життєвий цикл команди та стратегії діяльності лідера на його стадіях. 4.4. Позитивні й негативні сторони формування індивідуального «образу команди». 4.5. Ефективна трансформація команди в організацію.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Будь фанатом своєї справи» https://www.youtube.com/watch?v=f6FeBZPxdPk «Стань новою кров'ю для проекту» https://www.youtube.com/watch?v=bPmF_y88HXU «Лідер — це бачити проблему в цілому» https://www.youtube.com/watch?v=5zDufbAB-QU «Контроль над стресом — любов до себе» https://www.youtube.com/watch?v=loJoU5tL4js «Прийняття та аналіз критики» https://www.youtube.com/watch?v=7zLJyu8D3Eg
Тиждень 9	<i>Тема 5. Імідж лідера і його сприйняття.</i> 5.1. Імідж лідера.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «З командою ти можеш більше» https://www.youtube.com/watch?v=pN8Obz6cl0c
Тиждень 10	5.2. Харизматичні аспекти прояви лідерства. 5.3. Вплив лідера через соціально-психологічні канали авторитету. 5.4. Раціональні оцінки і самооцінка лідера.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Кожен член команди — лідер» https://www.youtube.com/watch?v=xkURzFgzilk «В тандемі ми йдемо вперед» https://www.youtube.com/watch?v=ktq0Ubc4x4U
Тиждень 11	<i>Тема 6. Політичне лідерство.</i> 6.1. Лідерство як взаємодія	Лекція (2 год),	Перегляд відео: «Лідер робить лідерами інших»

	лідера і мас. 6.2. Механізми політичного лідерства.	F2F	https://www.youtube.com/watch?v=RJgS3Gp9qcI «Лідер — це взаємодія з людьми» https://www.youtube.com/watch?v=nDX96T1IA_0
Тиждень 12	6.3. Рейтинги політиків. 6.4. Створення іміджу політика як колективний процес. 6.5. Імідж політика в політичній свідомості мас та ході виборчої компанії.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Будь собою у комунікації» https://www.youtube.com/watch?v=SgEDSEv5zwI «Молодіжна участь важлива» https://www.youtube.com/watch?v=CqHxzJCO6C0 «Навіть одне смс впливає на світ» https://www.youtube.com/watch?v=Ga_9HIBqqLY «Лідер — це не просто стан душі» https://www.youtube.com/watch?v=sBWwj7iFgfw
Тиждень 13	<i>Тема 7. Розвиток лідерства у публічному управлінні.</i> 7.1. Формування лідерських компетенцій.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Можливість є у кожного» https://www.youtube.com/watch?v=FqdBbmVFhu0
Тиждень 14	7.2. Розвиток лідерства в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. 7.3. Реалізація програм лідерства на регіональному рівні.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Основа партнерства — відповідальність» https://www.youtube.com/watch?v=qInC4gkFsE «Відповідальні мають підтримку» https://www.youtube.com/watch?v=wbMGsX1MyHc
Тиждень 15	<i>Тема 8. Політико-психологічні характеристики сучасних політичних лідерів.</i> 8.1. Психологія еліт.	Лекція (2 год), F2F	Перегляд відео: «Ми повинні стати частиною цього світу» https://www.youtube.com/watch?v=2VXfnMJ6nQs
Тиждень 16	8.2. Персоніфікація політики і влади як відмінна особливість українського політичного процесу. 8.3. Психологічний портрет української влади. 8.4. Психологічні характеристики регіональних політичних лідерів.	Практичне заняття, (2 год), F2F	«Ми змінюємо світ» https://www.youtube.com/watch?v=57DzVrAB3P0 «Ваші голоси важливі» https://www.youtube.com/watch?v=3LH8Ooajk5w

Вивчення дисципліни передбачає виконання однієї поза аудиторної контрольної (модульної) роботи. Контрольна модульна робота виконується за темами 1-8 у письмовій формі. Під час виконання здобувачі вищої освіти мають продемонструвати вміння та навички залучати набуті теоретичні знання у сфері публічного адміністрування.

Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуальних завдань. Кожен здобувач вищої освіти індивідуально виконує завдання зазначені у практикумі дисципліни «Лідерство».

Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Антонова З. О. Психологія лідерства: дистанційний курс.
2. Бєседін М.О., Нагасв В.М. Лідерство: стиль, ситуація і ефективність. Основи менеджменту: Оцінно-ситуаційний підхід.
3. Беляцкий Н. П. Основы лидерства.
4. Нестуля О. О. Лідерство в управлінні персоналом.
5. Нестуля О.О. Основы лидерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ ст.).
6. Нестуля О.О. Основы лидерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. – початок ХХІ ст.).
7. Нестуля О.О. Основы лидерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера.
8. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. Лідерство.
9. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера.
10. Юрий С.И., Савельев Е.В. Лідерство у ХХІ столітті.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бендас Т. В. Психология лидерства.
2. Дафт Р. Л. Уроки лидерства.
3. Кармінська-Белоброва М. В. Деякі питання лідерства в системі публічного управління.
4. Ключніков А. Влада лідера. Аналітичний центр дослідження та розвитку лідерства.
5. Кукуруза О. Імідж політичного лідера як складова політичного успіху.

6. Мартиненко, М. М. Люди як елемент організації: поведінка, влада, лідерство.
7. Трейси, Брайан 12 принципів лідерського превосходства.
8. Шевченко Л. Ю. Сучасні підходи до наукового вивчення лідерства.
9. Шеклтон В. Психологія лідерства в бізнесе.

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЬ

Кузьмич А.В. Problems of the State Youth Realization Process Municipal Level Policies in Conditions Decentralization in Ukraine. Almanac of Science. 2019.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Обов'язкового знання іноземних мов не потребує

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	10
Практичні (лабораторні)	32	8
Самостійна робота студента (СРС)	114	144
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	18	18
Курсова робота	-	-

Години та форми проведення занять повинні співпадати із навчальним планом

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	10	5
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	25	25
науково-дослідницька робота	5	10
Підсумковий контроль (залік)	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсів проекту);
- своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою лабораторні та практичні завдання;
- брати очну участь у контрольних заходах;
- будь-яке відтворення результатів чужої праці (виключаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення

до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики);
- метод проблемного викладу.
- частково-пошуковий або евристичний.
- дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів.

ZELIS - система призначена для тестування знань здобувачів вищої освіти в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Здобувачам вищої освіти пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua.

Courseera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

Prometheus – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

EdEra – студія онлайн-освіти.

Дія. Цифрова Освіта – національна онлайн-платформа з цифрової освіти.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримуєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від здобувачів вищої освіти розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою здобувача вищої освіти. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, здобувачі вищої освіти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, здобувачі вищої освіти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри «Права і публічного управління та адміністрування» Державного університету економіки і технологій – протокол №3 від 05.10.2022 року

Укладач

А.В. Кузьмич

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

В.В. Орлов